

TUUSULAN YLEISKAAVA 2040:N ELINKEINOTYÖPAJA

3.12.2010

MUISTIO

Elinkeinotyöpaja järjestettiin 3.12.2010 kunnanhallituksen kokoustilassa. Paikalla olivat elinkeinoneuvottelukunnasta kunnanhallituksen jäsenet Tammilehto ja Stenvall. Vierailevana asiantuntijana Erkki Rantala, joka on toiminut mm. Vantaan kaupunginjohtajana vuosina 1997-2003. Viranhaltijoista paikalla olivat kehittämisjohtaja Haukkasalo, kaavapäällikkö Hapuoja, kaavasuunnittelija Lindström, kaavasuunnittelija Pohjola, kaavasuunnittelija Ristimäki, kiinteistöinsinööri Valjakka, kaavasuunnittelija Ristimäki, kaavasuunnittelija M. Heikkilä, liikenneinsinööri Laakso ja kaava-arkkitehti Honkanen.

1. Tilaisuuden avaaminen

Kuntakehitysjohtaja Haukkasalo avasi tilaisuuden ja toivotti paikalla olleet tervetulleiksi.

2. Elinkeino toiminnan kehittämisen yleiskaavallisia lähtökohtia

Haukkasalo alusti kertoen yleisesti työpaikka-alueisiin liittyen: Valtuusto on asettanut työpaikkaomavaraisuustavoitteeksi 100 %. Tuusulan tulee laajentaa työpaikka-alueita, kehittää keskustoja ja saada taajamiin erikoiskauppaa. Tuusulaan kohdistuu suuri kysyntä työpaikkatontteihin. Tonttivarantoa ei juurikaan ole.

Jokelassa Ridasjärventien työpaikka-alueen laajennus ja Kellokoskella Rajalinnan laajennus auttaa Pohjois-Tuusulan tilannetta. Etelä-Tuusulan tilanne on ongelmallisempi: sekä Sula että FOCUS ovat vasta osayleiskaavavaiheessa. Osayleiskaavavaiheessa on lisäksi Tuomala II –työpaikka-alue Lahdentien varressa. Em. alueilla on vain vähäisesti kunnan maaomistusta.

Maakuntakaava on tekeillä. Vuonna 2011 maakuntakaavan luonnos tulee nähtäville.

Kaavapäällikkö Kaija Hapuoja kertoi yleiskaava 2040:n laadinnan tilanteesta ja lähtökohdista ja kaava-arkkitehti Honkanen kertoi työpaikka-alueiden mitoittamiseen liittyvistä laskelmista. (esitys liitteenä)

Todettiin, että pääkaupunkiseudulta yritykset ovat siirtymässä pohjoiseen, mikä on Tuusulan kannalta positiivista, mutta myös iso haaste.

3. Vantaan kehittämismalli

Erkki Rantala esitteli Vantaan kaupungin elinkeinostrategiaa ja kehittämismallia. Vantaalla aiempaa yleiskaavaa tehtäessä oli huomattu, että Itä- ja Länsi-Vantaata yhdistää lentokenttä. Lentokentän aluetta pidettiin erittäin potentiaalisena kehitysalueena. Vantaalta on maa loppumassa. Rantala esitti kysymyksen: miten Tuusula voisi hyödyntää lentoaseman läheisyyttä, siten ettei se olisi raskasta logistiikkaa, vaan että siihen voi liittyä sellaista työpaikkatoimintaa, jossa tuotteen jalostusarvo on korkea? Esimerkkinä Rantala esitti Ocmetec Oy:n, joka sijoittui Kehä III:n varteen. Heidän tuotteensa, piikiekko, on synnyttänyt 3500-4000 hitech-työpaikkaa. Tuote on pitkälle kehitetty, pieni, uuden teknologian tuote. Lentokentän läheisyys helpottaa ulkomaalaisten asiantuntijoiden käyntiä yrityksissä.

Toinen oivallus Vantaalla oli Marjarata eli kehärata. Ilaskivi pohti Helsingin seudun asuntopolitiikkaa ja Vantaan puolelle laajentamista. Vantaan oivallus, vastaisku, oli Lentokenttärata, joka synnyttää joukkoliikennelenkin. Tuusulalla on nyt hyvin samankaltainen tilanne.

Yleiskaava 2040:n tavoitevuoteen pääseminen edellyttää osayleiskaavoittamista. Koska tarkesteluaika on pitkä, toimintaympäristöanalyysi on todella tärkeä. Kymmenen seuraavan vuoden aikana Tuusulakin puserretaan mukaan metropoliajatteluun, jossa nopeat voittavat hitaat. Mitä parempi yleiskaava ja mitä parempi poliittisen päätöksenkäytön tapa noudattaa linjauksia, sitä parempi maankäytön suunnittelujärjestelmä ja sitä vahvemmillä Tuusula on. Onko Tuusula sulkeutunut yhteisö - vai avoin, määrätietoinen ja omanarvontuntoinen toimija, joka voi käydä keskustelua partnereiden kanssa? Vantaa otti oman roolinsa Helsingin vierellä. Vantaa keskittyi omiin hyviin puoliinsa, siksi Aviapolis-alueella on nyt 35 000 työpaikkaa.

Keravan ja Järvenpään erottaminen Tuusulasta on nyt jälkeenpäin ajatellen ollut virhe. Tuusulan kytkeytyminen pääraataan on nyt vaikeaa. Ei kannata nojata yhteen toimijaan, kuten Espoossa on nyt huomattu. Kun tällä menee heikosti, koko kunta menee perässä.

Maapoliittinen ohjelma usein sisältää paljon lauseita. Sitoudutaanko niihin? Maapoliittiseen ohjelmaan tulisi sitoutua täydellisesti.

Rantala näkee, että Tuusulalla on erinomainen mahdollisuus muodostaa omaa profiilia kulttuurista ja historiasta. Tulee keskustella siitä, minkälaisen elinkeinopoliittisen profiilin Tuusula luo? Työpaikkaomavaraisuus on aika mitätön ja pendelöinti hurjaa. Visio siitä, että Hyrylä on ”pikkukaupunkimainen” keskusta, Jokelan puutarhakaupunki-idea ja Kellokosken Ruukki ja jokilaakso ovat oivia lähtökohtia.

Rantala totesi, että Tuusulassa on hirveästi kaavahankkeita verrattuna yhtä suuriin muihin kuntiin! Ei ole ihme, jos ei aikataulussa pysytä. Tulisi keskittyä johonkin, jotta laatu saadaan korkealle. ”Fokus, fokus, fokus...”

Työpaikka-alueille tulee löytää veturi – mikä on se yritys, joka vetää ympärilleen sopivia yrityksiä? Vantaalla Aviapolis-alueelle tuli Itella veturiksi, joka hankki ympärilleen sellaisia toimijoita, jotka kilpailevat keskenään, mutta hyötyvät toisistaan win-win –periaatteella.

Helsinki-Vantaalla liikkuu n. 13 miljoonaa ihmistä. Transit-matkustajien määrä tuo yrityksiä mukanaan.

Kuten sanottu, tärkeintä on yleiskaavaa varten tehtävä muutosvoima-analyysi. Mitkä voimat metropolialueella vaikuttavat nyt ja tulevaisuudessa? Tämän jälkeen tulee arvioida kehityspotentiaali. Oman yleiskaavatyön kautta tulee päästä antamaan vastauksia maakuntakaavaan. Miten käy Kehä IV:n? Nämä ovat ydinkysymyksiä! Elinkeinopoliittisten strategisten valinnat tulee tehdä tarpeen tullen radikaalisti – nopeat syövät hitaat.

Vantaa osti 1600 ha maata laman jälkeisinä vuosina. Tuolloin Vantaan energiasta piti myydä osa Helsingille, mistä saatiin rahaa maahankintoihin. Tämä on oiva esimerkki radikaaleista toimenpiteistä, jotka liittyvät maapolitiikkaan. Vaarana on, että jos ei tällaista joustavuutta ja muutosmahdollisuutta ole, joku muu nokkelampi nappaa yritykset. Millä saadaan yhteinen tahto, millä saadaan yhteinen ymmärrys? Vantaalla kaupunginjohtajan alaisuudessa oli ”nyrkki”, joka hoiti elinkeinopuolen kysymykset. Tämä oli joustavaa ja vastasi aiempaa paremmin yritysten tarpeisiin. Asiakaslähtöisyyttä korostettiin. Organisaation tulee olla matala, mutta vastaavanlaisessa yksikössä tulee olla osaamista laajasti työvoiman koulutuksesta, tekniikasta, kaavoista...

Suomalainen huippuosaamiselle ja kulttuurin saavutuksille tulee antaa painoarvoa. Tuusula on siinä mielessä aivan loistava! Mutta miten hyödynnetään Tuusulan kulttuurihistoriaa tänne tulevien yritysten houkuttelemiseksi? Hyvinvointi- ja elämysliiketoiminnan kehittäminen, johon liittyy Tuusulalainen kulttuuri, on voimavara. Rantala esitti lopuksi kysymyksen: Sopsisiko Vantaa vahvaksi kehitys- ja verkostokumppaniksi?

4. Keskustelu elinkeinotoiminnan kehittämisestä

Haukkasalo totesi, että FOCUS-aluetta on suunniteltu kehitettävän logistiikka-alueena. Vantaan kanssa tulee toki tehdä yhteistyötä. Ratayhteydet ovat avainhankkeita. Kunnan tulisi kaavoittaa kunnan omaa maata, koska muuten ei synny ketteryyttä kaavaprosessiin eikä synny juurikaan kauppoja maa-alueista.

Rantala huomautti, että tonttimaan hinta on logistiikkahankkeissa erittäin tärkeä seikka. Tuusulassa tulisi löytää hieman halvempi hinta kuin Vantaalla, jotta yritykset tulevat Tuusulaan.

Tammilehto korosti, että kolmen taajaman kunta on sikäli ongelmallinen, että syntyy helposti nurkkakuntaisuutta. Päätöksenteon tulee olla avointa. Kullakin taajamalla on vahvuutensa. Taajamien ei tulisi kilpailla keskenään. Yritykset eivät odota - tontteja tulisi olla tarjolla. Jos ei tonttia ole, yritys menee muualle.

5. Elinkeinoalueiden kartoittaminen

Keskustelun jälkeen kartoitettiin tärkeimmät alueet elinkeinotoiminnan kehittämisen kannalta (karttaliite).

Muistion laati 10.12.2010

Asko Honkanen
kaava-arkkitehti
p. 040 314 2012
etunimi.sukunimi@tuusula.fi

